

POJASNILO K RAZUMEVANJU ZDRAVJA

Avtor Matjaž Hanžek in avtorica Nada Turnšek začenjata članek z naslovom "Življenjski slog in umrljivost v evropskih državah" (Družboslovne razprave 24-25, 1997: 119) z naslednjim stavkom: "Za sodobno razumevanje zdravja je značilno, da biomedicinsko, dualistično razumevanje zdravja, za katero je značilno mehanično ločevanje na duševno in telesno zdravje (Selič, 1994; Černigoj Sadar, 1993; Černigoj Sadar in Brešar, 1996), nadomeščajo s celostnim (holističnim) razumevanjem" (Turnšek, 1996).

Bralec ali bralka, ki nista seznanjena z raziskovalnim delom in članki Nevenke Černigoj Sadar in Alenke Brešar, bi lahko iz zgoraj navedenega sklepala, da raziskovalki pri svojem delu izhajata iz dualističnega pojmovanja zdravja. Iz teh razlogov bi želela pojasniti naslednje:

1. Avtorici pri svojem raziskovanju izhajata iz celostnega razumevanja zdravja in ga povezujeta s teorijami kakovosti življenja in zadovoljevanja potreb (Allardt, 1993; Argyle, 1992; Ross in Bird, 1994).
2. Pri kazalcih zdravstvenega stanja upoštevata telesne in psihične razsežnosti.
3. Pri raziskovanju zdravja izpostavita tako vedenjske kazalce osebe kot njeno subjektivno zaznavo bolezenskih simptomov in različnih življenjskih situacij.
4. Izpostavljen je socialni kontekst ustvarjanja zdravja: tako med profesionalci kot laiki se vse bolj uveljavlja ideja o samozaupanju, zaupanju v lastne sposobnosti in opiranju na lastne moči (Galtung, 1980). Zagovorniki te ideje namesto boleznih izpostavijo ekonomske in socialne potenciale za razvoj zdravja ter osebno odgovornost za življenjski stil, ki naj bi ga človek ustvarjal v sodelovanju in s pomočjo skupnosti. V takšnih okoliščinah zdravje pomeni sposobnost za realizacijo osebnih potencialov. Učenje različnih oblik samopomoči, ki ni omejena zgolj na družino in vzpostavitev odnosov sodelovanja (namesto odvisnosti) s profesionalnimi službami pa je osnovna strategija ohranjanja zdravja (Černigoj Sadar, 1993:16).

LITERATURA

- Allardt, E. (1993), *Loving, Having, Being: An Alternative to the Swedish Model of Welfare Research*. V: M. Nussbam, A. Sen (ur.) *The Quality of Life*, Oxford: Clarendon Press.
- Argyle, M. (1992), *The Social Psychology of Everyday Life*, London: Routledge.
- Černigoj Sadar, N. (1993), *Socialne razsežnosti načinov življenja*, *Zdravstveno varstvo*, 23/2.
- Černigoj Sadar, N. in Brešar, A. (1996) *Vpliv socialnega položaja na zdravstveno stanje*. V: I. Svetlik (ur.) *Kakovost življenja v Sloveniji*, Ljubljana: FDV.
- Galtung, J. et al. (1980), *Self Reliance a Strategy for Development*, Geneva: Institute for Development Studies.

Hanžek, M., Turnšek, N. (1997), Življenjski slog in umrljivost v evropskih deželah, Družboslovne razprave, Vol. 13, No. 24-25.

Ross, C.E., Bird, C.E. (1994), Sex Stratification and Health Lifestyle: Consequences for Men's and Women's Perceived Health, Journal of Health and Social Behaviour, Vol. 35: 161-178.